

2020-ci ilin sentyabrında başlayb 44 gün çəkən Zəfər müharibəsi tarixi və hüquqi cəhətdən Azərbaycan ərazisi olan Qarabağın işğaldan azad edilməsi, Ermənistanın isə kapitulyasiya aktını imzalaması ilə nəticələndi...

Həmin ilin 10 noyabrında imzalanən 9 bəndlik üçtərəfli Bəyanatla tərəflər öz üzərlərinə konkret öhdəliklər götürdükləri üçün atəşkəs elan olundu. Razılaşmanın 4-cü bəndində aydın şəkildə qeyd olunub ki, Rusiya Federasiyasının sülhməramlı kontingenti erməni silahlı qüvvələrinin çıxarılması ilə paralel şəkildə Qarabağa yerləşdiriləcək... Əfsuslar olsun ki, bütün dünyaya atəşkəs üçün minnətçi düşüb Rusiyanın vasitəçiliyi ilə buna nail olan Ermənistan elə ilk gündən bəyanatın şərtlərini müxtəlif bəhanələrlə yerinə yetirməkdən boyun qaçırdı. Xüsusilə də qoşunlarının qalıqlarını Qarabağdan çıxarmaq əvəzinə yənidən silahlanma barədə planlar qurdu, ardıcıl olaraq təxribatlar törətdi, terrorçuluq əməllərini davam etdir-

di. Sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiya olunması da işğalçı dövlət tərəfindən məqsədli şəkildə ləngidildi. Ermənistanın Qarabağa sərbəst şəkildə giriş-çixışı təmin edildiyi halda qarşı tərəf Zəngəzur dəhlizini açmadı, illərdir blokadada saxladığı Naxçıvana gediş-gəlişi təmin etmədi. Bunun əvəzində Laçın yolu ətrafında şou yaradıb siyasi manipulyasiya etdi.

Halbuki imzalanan bəyanata görə, Ermənistanın hər iki istiqamətdə maneəsiz hərəkətin təhlükəsizliyinə zəmanət vermirdi. Ermənistan bəyanatın digər şərtləri kimi üzərinə götürdüüyü bu öhdəliyi də yerinə yetirmədi...

Özünə yeni "dost" axtaran Ermənistan rəhbərliyi 2020-ci il 10 noyabr Bəyanatı ilə atəşkəsə nail olduqdan

sonra regionun ən yaxın qonşu dövləti Rusiyaya da arxa çevirməyə başladı. Razılaşmaya görə, atəşkəsin qorunmasına, üçtərəfli Bəyanatın şərtlərinin yerinə yetirilməsinə Qarabağa yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlıları nəzarət etməli idilər.

Ermənistanın üçtərəfli Bəyanatın şərtlərini birmənalı şəkildə yerinə yetirməməsi, nəzarətində olan silahlı bölmələri Qarabağdan çıxarmaması, separatizmə hər cür dəstək göstərməsi dövlətimizi öz ərazilərimizdə lokal xarakterli antiterror tədbirləri keçirməyə məcbur etdi. Azərbaycanın dəfələrlə xəbərdarlıq etməsinə baxmayaraq, qarşı tərəf konfrontasiyaya üstünlük verib araqızısdırmaqla məşğul oldu. Şübhəsiz ki, bu işdə 2020-ci ildə baş vermiş 44 günlük Vətən müharibəsi

zamanı öz siyasi mövqeyini itirən Fransanın rolu da az olmamışdır. Fransa Qarabağda yeni müharibə ocağını alovlandırmaqda Rusiyanı Cənubi Qafqazdan sıxışdırıb çıxarmaqla, Ermənistanın "vasitə"si ilə regiona yerləşə biləcəyini zənn edirdi. Amma Azərbaycan Ordusunun döyüş əzmi, dövlətimizin çevik diplomatik söyləri Ermənistan-Fransa cütlüyünün arzusunu gözündə qoydu. 23 saat 43 dəqiqə çəkən lokal xarakterli antiterror tədbirləri ilə dövlətimiz bütün torpaqlarımız üzərində öz suverenliyini bərpa etdi! Bununla da Qarabağ problemi əbədi olaraq bitdi!

Sentyabrın 19-da başlayıb 20-də bitən lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra təbii ki, dünyanın gözü yenə Cənubi Qafqazda, Azər-

baycanda, Qarabağdadır... Dünya həm də Ermənistanın Qarabağı nəhəng silah anbarına çevirdiyinə şahidlik etdi.

2020-ci ilin noyabrında imzalanmış üçtərəfli Bəyanatın şərtinə görə, Rusiya sülhməramlı kontingenti 5 il müddətinə Qarabağa yerləşdirildi. Bu müddət bitdikdən sonra tərəflərdən birinin etiraz etməyəcəyi təqdirdə daha 5 il müddətinə uzadılacağı sənəddə qeyd olunub. Dövlətimizin keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra Qarabağda yaşayan erməni icmasının nümayəndələri və Ermənistanın işğal dövründə müxtəlif ölkələrdən gətirərək ərazilərimizdə qanunsuz yerləşdirdikləri ermənilər Qarabağı könüllü olaraq tərk etdilər. İndi haqlı olaraq sual

yanır: Qarabağdakı sülhməramlıların gələcəyi necə olacaq? Rusiya Prezidenti Vladimir Putin "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun plenar iclasında bildirib ki, Qarabağdakı rus sülhməramlılarının yalnız atəşkəs rejiminə əməl olunmasına nəzarət etmək hüququ var.

Vladimir Putin daha sonra qeyd edib ki, əvvəllər Azərbaycan Prezidenti ilə danışıqda İlham Əliyev onu Qarabağın erməni əhalisinin hüquq və təhlükəsizliyinin təmin olunması barədə əmin edib. Onun söylərinə görə, "Qarabağda indi erməni qalmayıb, hamısı gedib, ola bilsin ki, 1000-1500 nəfər qalıb, hamısı gedib, heç kim yoxdur".

Ermənistanın Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanıdığını və məsələnin bununla bitdiyini qeyd

edən Rusiya Prezidenti "Ermənistan Qarabağın statusu məsələsini həll edib. Qarabağ rəsmi olaraq Azərbaycanın tərkibinə keçib", - deyib.

Xatırladaq ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Qranadada (İspaniya) keçirilən Avropa Siyasi Birliyinin sammiti çərçivəsində Aİ, Almaniya və Fransa ilə görüşdə birgə bəyannamə imzalayıb. Aİ Şurası tərəfindən yayılan bəyannamədə tərəflərin Ermənistanın (29 800 kv. km) və Azərbaycanın (86 600 kv. km) suverenliyi, sərhədlərinin toxunulmazlığı və ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması əsasında Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılmasına yönəlmiş bütün söylərə sadiq qaldıqları bildirilir.

Qətiyyətlə deyə bilirik ki, əsrlərlə iki xalq arasında süni surətdə yaradılmış münaqişəyə ordumuzun qüdrəti, Müzzəfər Ali Baş Komandanın qətiyyəti birdəfəlik son qoydu.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan. - 2023.- 7 oktyabr.- S.8.